

Personen

Daniel Paul Schreber

Dr. Juris, Senaatspresident op rust ; geb. 1842

Sabine Schreber

De vrouw van Daniel Paul; geb. 1857

Daniel Gustav Schreber

De broer van Daniel Paul; Dr. Juris; lid van het gerechtshof; geb. 1839

Professor Paul Emil Flechsig

Hersenspecialist; Directeur van de universitaire kliniek voor geesteszieken in Leipzig; geb. 1847

De verpleger

Kardinal Rampolla, De Weerwolf,

De Tuinier; worden door één speler gespeeld

Kardinal Calimberti, Sigmund Freud:

Grondlegger van de Psychoanalyse; geb. 1856; worden door één acteur gespeeld

Kardinal Casati, Marie-Hélène;

worden door één actrice gespeeld

Een non, Uschi; worden door één actrice (of in ieder geval door één acteur) gespeeld

Eerste dame

Tweede dame

Juffrouw Hering

Het meisje

Een nonnenkoor / de gasten op een burgerlijk avondfeest / patiënten van het herstellingsoord Sonnenstein

Eerste deel

De gespleten kop

Eerste scène

Pangymnastiek

1.

Een grote ruimte zonder vensters en helemaal met tegels bezet, fel verlicht, zonder schaduwen. Je kan van de twee kanten vooraan en achteraan door deuren in de muur optreden. Vooraan in het midden, op de rand van het podium, een witte badkuip.

Lente 1894. Waszaal van de universiteitskliniek van Leipzig. Daniel Paul Schreber zit in de badkuip. De verpleger dweilt de vloer. Daniel Paul probeert zich te verdrinken. De verpleger onderbreekt zijn bezigheid en kijkt aandachtig naar Daniel Paul, wiens kop niet meer zichtbaar is voor het publiek. Na een tijdje duikt Daniel Paul opnieuw met een rode kop boven de rand van de badkuip op. Water kletst uit de badkuip op de grond. Wanneer Daniel Paul begint te spreken, herneemt de verpleger zijn werk afgestompt en gelaten.

Daniel Paul ik dien klacht in

begrijpt U

waarom sterven mijn

dagdagelijkse protesten weg

tegen deze mij in

mijn eer als

Duitse man en als

senaatspresident bij het

koninklijke

wel te verstaan

koninklijke hoge gerechtshof

in Dresden

krenkende waarom

sterven mijn

heftige protesen weg

tegen deze mij

onterende toestand

waarom sterven ze

ongehoord weg ik

dien klacht in

uitdrukkelijk

wilt U dat eindelijk

ter kennis nemen

ik dien klacht in

De verpleger U dient klacht in

(Daniel Paul bedekt krampachtig

zijn oren, alsof hij door een

onverdraaglijk geruis geschrokken

werd. Na een tijdje luistert hij

voorzichtig in de kamer. Hij kal-

meert een beetje en begint met een

zekere zakelijkheid te doceren).

Daniel Paul gezien mij

kamfer en

ook broomnatrium en evenzeer

chloraalhydraat dus

alle middelen van de

geneeskunde

niet meer in

slaap helpen en

mijn slapeloosheid de

oorzaak van mijn

zenuwontredding is

gezien dus de

geneeskunde bij

mij van

A tot Z

mislukt is

zie ik mij

gedwongen me

niet meer aan

haar verboden

te houden en

een einde aan

mijn leven te maken

(Hij probeert opnieuw zich te ver-

drinken. De verpleger bekijkt hem nu

met een aandacht die een beetje

verslapt is. Daniel Pauls kop duikt

weer op).

Daniel Paul waar is de

professor waarom

komt professor Flechsig me

niet onder de ogen en

beëindigt dit

treurspel waarvoor

ik hem zonder twijfel

persoonlijk

verantwoordelijk

moet verklaren ik

verwacht nu al sinds

de eerste meldingen van de

katastrofen

over de wereldorde tot aan

mijn oor gedrongen zijn

begrijpt U sinds

ik gedwongen word

me in deze

zogenaamde kliniek

op te houden

verwacht ik dat

men mij het

uitdrukkelijk voor

mij bestemde vergif

aanreikt ik

wil cyaankali

mijn cyaankali

De verpleger Uw cyaankali

(Daniel Paul stopt zich kort de

oren toe).

Daniel Paul stilte wanneer

ik met

de aanklacht begin

waar is de gerechtsdienaar

men werpe deze

woorden uit

de zaal

(Hij beheerst zich. Docerend)

in de naam van de Koning

in de zaak van

Senaatspresident

Daniel Paul Schreber tegen

de Geheime Gezondheidsraad

Professor Doctor

Geheimraad

Paul Emil Flechsig in

Leipzig directeur van de

zogenaamde

psychiatrische en

zenuwkliniek

dat U

beklaagde zoals

zo vele dokters niet

helemaal aan de verleiding

hebt kunnen weerstaan om

een van de patiënten die aan

Uw behandeling toevertrouwd

waren wegens

een toevallig zich

voordoende aanleiding van

het hoogste wetenschappelijke

belang

naast het eigenlijke doel van de

genezing als

proefobject voor

wetenschappelijke experimenten

te misbruiken

hoeft hier hoewel

het geval ter discussie

mijn persoonlijk geval is slechts

in de rand bemerkt te worden en

ik wil zonder uitstel tot

het belangrijkste punt van de

aanklacht komen

het gaat hier zoals

U weet over

de catastrofe van mijn

hoofd die een

wereldkatastrofe is

en omgekeerd is de

in de laatste tijd in de

wonderbare bouw van

de wereld gapende

kloof het aller dichtste

met mijn persoonlijk noodlot

verbonden de

wereldkatastrofe

zoals ik dus

terecht mag

zeggen de

wereldkatastrofe is

de catastrofe van mijn

hoofd mijn

hoofd is uit

zijn voegen mijn

mishandeld hoofd maar

genoeg hierover

het gaat over

moord

De verpleger over moord

(Daniel Paul negeert de opmerking

van de verpleger).

Daniel Paul Beken

Uw principe

Professor Flechsig

volgens hetwelke U en

Uw familie al

sinds de tijd

van Frederik de Grote tegen

mij en

mijn familie

samenzweren

God ophitsen

zielenmoord plegen

bekent U dus

dit principe van U

l'appetit vient

en mangeant

De verpleger ons principe luidt

Daniel Paul de aanklacht is

nog lang niet

ten einde

wacht U dus alstublieft tot

U opgeroepen wordt

om te getuigen

De verpleger ons principe luidt

hou je bek of

je vliegt uit het dennenbad en

de gekkencel in

(Daniel Pauls kop verdwijnt in de badkuip. De verpleger trekt hem op aan zijn nek).

De verpleger het huisreglement

mijn

beste Doctor Schreber junior

geldt ook voor

juristen

(De verpleger laat Daniel Paul in de

kuip terugvallen en veegt daarna

heel nauwgezet het gepletste water

van de grond op. Daarbij wringt

hij de dweil boven de badkuip

uit, waarin Daniel Paul zijn

monoloog houdt).

Daniel Paul iedere dood

mijnheer

zij het

dood door

verdrinken of

zij het de gifdood

of

dood door

het openen van de

slagaders

denkt U aan

Seneca de

schandelijkste dood is

waardiger dan

het smadelijke bestaan dat

men mij tegen de wereldorde in

wil opdringen de

hemel smeedt een

hemeltergende intrige

een aanslag op

mijn geestelijke en

lichamelijke integriteit ik

ben gekwetst en

de gekwetste mannelijkheid

laat mij

geen verderleven toe

waar is mijn

cyaankali of

geeft U mij

tenminste strychnine

mijn hersenen zijn

zoals binnenkort wel

algemeen bekend zal zijn

murw gekookt

verlamming en

krankzinnig gemaakt

De verpleger krankzinnig

Daniel Paul Luistert U

ik bied U

vijs honderd mark aan als

U mij een

graf verschaft

De verpleger zegge en schrijve

vijs honderd mark

Daniel Paul een graf voor

mij en

de rust van een graf

de stilte van de doden

geen licht en

geen geruis

geen knippen en

geen knellen meer

een graf voor

mij een

deftig graf

(hij stokt)

mijn arm

ziet U

rot geworden

ziet U

mijn been

dit been is

aan het vergaan

is dat de

melaatsheid

in elk geval

Lepra hebraica

en hier